

Lidská práva

Když se máme pokusit o novou filosofickou interpretaci myšlenky nezpochybnitelných a ničím nerelativizovatelných lidských práv, musíme především podrobit zkoumání to, co je touto myšlenkou myšleno, tj. její cogitatum. Nezpochybnitelnost se totiž nepochybně primárně týká toho, co je tou myšlenkou myšleno, nikoli tedy způsobu, jak je to myšlení (tedy příslušným cogitans). Odtud je zřejmé, že jde vsutku o otázku primárně filosofickou, nikoli právní nebo politickou apod. Všechny ony termíny, jichž je v souvislosti se základními lidskými právy užíváno, tj. např. „základní“, „nezpochybnitelný“, „nezadatelný“, „nerelativizovatelný“ apod., mají představovat jakousi náhražky staršího termínu, totiž „absolutní“. Mají proti tomuto starému termínu ovšem jednu nepochybnou výhodu, že totiž nejsou už fylogeneticky popřením jakékoli relace. Lidská práva namohou být chápána jako odtržená od jakéhokoli vztahu k lidem, ke konkrétnímu člověku. Ale termín „absolutní“ už dávno přestal být chápán jako protiva k jakékoli vztaženosti; ostatně podobně jako termín „relativní“ už dávno není chápán jako označení vztaženosti, nýbrž převážně jako označení závislosti na okolnostech nebo dokonce na subjektu či subjektech. Myšlenka nezpochybnitelnosti základních lidských práv tak nutně překračuje rámec svého (myšlenkového) aktu, tj. svého cogitans, a nepochybně míří ke svému cogitatum, aniž by tím sebe méně zpochybňovala „relativnost“, tj. vztaženost těch lidských práv ke každému jednotlivému člověku. Jde tu však o vztaženost bytostně odlišnou od vztaženosti subjektu k onomu cogitans: nezadatelná lidská práva se vztahují k jednotlivému člověku primárně, nikoliv teprve prostřednictvím lidského subjektu, kdežto lidský subjekt na toto přicházející, adventivní vztažení může jen nějak odpovědět

(Písek, 010104-2.)